

Datum: 22.01.2018

Medij: Dnevnik

Rubrika Kultura

Autori: V. Crnjanski

Teme: mađarska književnost i pisci

Napomena:

Površina: 668

Tiraž: 10000

Naslov: Pokušao sam da budem u saglasju

Strana: 1,10

ЖЕЛИМИР ЖИЛНИК

Покушао сам да
будем у сагласју

стр. 10

Datum: 22.01.2018

Medij: Dnevnik

Rubrika: Kultura

Autori: V. Crnjanski

Teme: mađarska književnost i pisci

Naslov: Pokušao sam da budem u saglasju

Napomena:

Površina: 668

Tiraž: 10000

Strana: 1,10

РЕДИТЕЉ ЖЕЛИМИР ЖИЛНИК О СВОМ НОВОМ И НЕКИМ НЕ ТАКО ДАВНИМ ФИЛМОВИМА

Покушао сам да будем у сагласју, али истина се није могла сакрити

Филмови Желимира Жилника су чврсто везани за стварност и стварне људе, они се баве великим невољама скоро сасвим обичних, малих људи често затечених у невероватним ситуацијама. У духу мисли Марка Твена, да је истина чуднија од фикције, јер се фикција мора држати онога што је могуће, а истина не, практично цео Жилников филмски опус прожет је проналажењем и раскривањем фикција креираних од ових или оних, који имају толику силу да је још и намећу као истину. Да Жилник указује на невероватну стварност која је ту поред нас, истрајно, посвећено и надахнуто већ пет деценија, колико се професионално бави филмом, подсетили су нас изложба фотографисања са снимања, ретроспектива његових филмова, предавања и разговори о његовом делу, који трају скоро месец дана, од краја децембра прошле до краја јануара ове године, у Галерији ликовне уметности Поклон збирке Рајка Мамузића у Новом Саду. Насловљен са "Желимир Жилник: Међу људима", протиче овај садржајни и вишеструко занимљив омаж јединственом филмском ствараоцу, један је од само неколико, код нас, истински вредних и важних културних догађаја последњих година.

Поводом ове новосадске изложбе и ретроспективе ексклузивно о новом филму који је недавно завршио, разговарали смо са Жилником након Округлог стола посвећеног његовом за медиј филма и телевизије значајном и посве оригиналном опусу телевизијских комада, о којима су говорили књижевник Ласло Вегел, драматург Светислав Јованов и сам Жилник.

Када погледа у назад, питали смо га, шта би посебно издвојио, осим једном приликом акцентовао филма "Marble Ass" (Дупе од мрамора), као једног од пет њему најважнијих.

— Мало сам филмова снимљено, а да нисам био мотивисан да их радим. Просто, природа

Италијом, а понеки шеф полиције би тамо чак отворио и виски, и рекао би: *браћо и пријатељи, ево пролазите, идите на Запад и тамо чините џумбус*. Било је ту низ занимљивих сусрета, рецимо, са фудбалерима из Африке, који када су чули да локални клуб у којем им је понуђен анагажман није у Југославији коју је водио Тито, којег јако цене, него у некој Словенији за коју ни не знају да ли је држава, одлучују да ипак оду у Италију — прича Жилник.

На питање како готово пророчки открива, испоставља се велике и важне теме, Жилник каже да ту нема никакве тајне, и наводи још примера како га је стварност водила до његових филмских прича.

Како каже, после 2000. године, када је у Србији изгледало да је ратнохушкачка гарнитура политичара склоњена и да се земља окренула

оријентацију ка некаквим формама хуманог и демократског окретања мирнодопском животу. Филм "Стара школа капитализма" је подстакнут радничком окупацијом зрењанинских предузећа, који су желели да пронађу ко су ти ратни профитери и шпекуланти који фактички долазе да уништавају њихове фабрике. Видели смо како, уместо сређивања те наше постојеће уздрмане индустрије и упостављања производње, наступа једна нова девастација. Изузетно ми је важан и филм "Једна жена — један век". Продукцијом једноставан, готово монодрама, отпор је бруталном притиску фалсификовања историје. Присутна је у нашој и свим посткомунистичким земљама. Ревизија историје достиже врхунац у рехабилитацији фашизма не само у Хрватској, на коју се највише упира прст, него и у Србији и у Словенији.

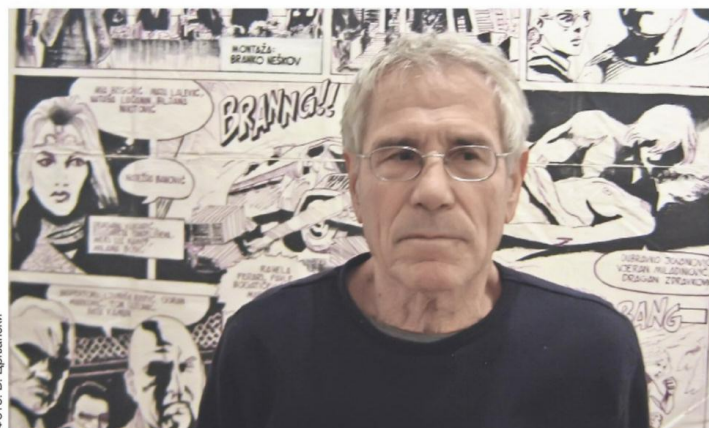

фото: В. Црњански

Жилникова „Најлепша земља на свету“ је први европски филм чију комплетну глумачку екипу чине мигранти

филмског посла, поготово метода којом сам радио захтева вишемесечни ангажман. Заједно са монтажером, и ако је реч о дугометражном филму, скупи се ту рада у просеку од осам месеци до годину дана. Ако тако радите, па још у скромним условима, то чиме се бавите заиста треба дубоко да вас интересује. У том смислу могао бих да набројим и више од пет филмова које сам радио са великим задовољством. Ако погледамо само период од поделе и распада наше бивше државе, са великим интересовањем сам радио пројекат *Тврђава Европа*. То је време када је цео Источни блок био у превирању. Те нове власти се још нису учврстиле тако да се из Кине, Румуније, бивших република СССР-а, ка Западу кретао огроман број људи у потрази за новим послом и новим артикулисањем сопствених живота. Мени је то било занимљиво, јер се снимало на граници Словеније и Италије, где је тада била граница ЕУ. Видео сам те неспоразуме, недоумице и несигурности у успостављању новог система вредности. Мој словеначки продуцент Тони Тршар ме је позвао и рекао да кроз Словенију пролази велики број избеглица а њихова полиција не зна шта с њима да ради. Отишли смо тамо и разговарали по тим центрима са људима који се баве избегличким питањима. Како су нам рекли, а било је то од 1998 - 1999, до пре годину дана, имали су обичај да скупе илегалне мигранте доведу их на границу са

мирнодопском разрешавању проблема и обнови државе уз помоћ пријатељских земаља, отписа дугова и добијања кредита, са идејом да се сад улази у вишестраначку демократију која ће, пре свега, обезбедити привредни раст, запошљавање и технолошку обнову индустрије, мислио је да не треба критиковати и ометати те напоре.

— Током ратних година, као што је познато, био сам врло ангажован против те деструкције, а тада сам одлучио да се бавим неким другим темама које су у сагласности са најављеним променама. Заинтересовала ме је судбина деце наших миграната избеглих из ратних подручја и то како су им рекли на Западу, после привременог боравка, да сада у мир, треба да се врате кући. Та деца, која су научила немачки, холандски или италијански, извучена из школа где су почела да се образују, овде су се нашла у ситуацији да немају никакву могућности да то наставе — прича Жилник.

По његовим речима, просветне власти су за то биле незаинтересоване толико да се није могао сазнати ни број такве деце која су могла бити нека врста модела према Западу.

— Дошао сам у ситуацију да ми наши административни органи забрањују снимање и тако сам са готово минималним средствима кренуо да радим филмове као што су "Кенеди се враћа кући", "Кенеди: Лост анд Фоунд" и "Кенеди се жени". Када су се појавили, ти филмови су били далеко боље примани у иностранству него овде. Приказивају су и у неким локалним парламентима у немачким државама Хесену, Северној Рајни — Вестфалији, Берлину... тако да су тамо чак доношене званичне одлуке да се одлични ђаци и студенти стипендирају и задрже. То је једна од тема која је у нашем друштву откривала неискрену и нестручну

ји. А то је толико апсурдно када се погледа положај и статус тих крајева кроз не тако давну историју, као и улога и дела оних који се сада рехабилитују.

После позива аустријског продуцента из "Нанук филма", куће која је радила и ради са истакнутим редитељима које Жилник посебно цени, као што су Петер Керн и Улрих Зајдл, у Бечу је протеклих годину дана снимао филм о мигрантима који тамо започињу своје нове животе. У Аустрији их има 100.000 и један део њих је и формално на путу да постану грађани ЕУ.

— То је први европски филм чију комплетну глумачку екипу чине мигранти. На кастинг, који је организовао продуцент, одазвало се око 100 људи. У филму је своје место нашло 40, а 15 њих су главни јунаци. Три-четири дана смо радили пробна снимања, разговарали и направили поделу. Сви су врло талентовани, а неки су већ и имали искуства са глумом. То су људи из Сирије, Ирака, Авганистана, нешто мало из Ирана. Дакле, снимали смо на њиховим језицима, на фарсију, дарију, арапском... Велики број, поготово млађих је већ после годину дана знао да говори врло добро немачки језик. Неки од њих су говорили и енглески, тако да се у 40 одсто филма говори на немачком и енглеском, а остало на матерњим језицима протагониста. То је за мене и филмску екипу био још један нови, компликован изазов — каже Жилник.

Премијера филма се, сазнајемо, договара ових дана. У фебруару ће бити одржана у Аустрији, после које следе и премијере у Србији, Хрватској и Словенији.

— Филм се зове "Најлепша земља на свету", али нећу вам открити која је то земља. Могу само да кажем да то није Аустрија — указује Жилник, за сад, о свом новом филму.

В. Црњански

